

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Victor Burduh,
Nicolae Craiu,

a judecat în ședință de judecată, fără citarea părților la proces, recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Mircea Roșioru, împotriva sentinței Tribunalului Militar ”21 *Gvardeiskoi mehanizirovannoi divizii*”, URSS, din 26 august 1946, în privința condamnatului

Popovschii Ivan xxxxx.

Termenul de examinare,
instanța de recurs: 03.12.2020 - 22.12.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Tribunalului Militar ”21 *Gvardeiskoi mehanizirovannoi divizii*”, URSS, din 26 august 1946, Popovschii Ivan xxxx a fost condamnat în baza art. 19-58-1-„b” (*tentativa de trădare de patrie*) Cod penal al RSFSR la 10 ani privațiune de libertate, cu decăderea ulterioară din drepturile prevăzute în art. 31 p. „a, b, v” Cod penal al RSFSR pentru 5 ani.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Popovschii Ivan, a săvârșit tentativa de trădare de patrie în următoarele circumstanțe.

La 16 iunie 1946, a sustras de la sergentul Gorelov 2 medalii, fiind depistate și ridicate de la el pe 21 iulie 1946. Cu scopul de a se eschiva de răspundere, a dezertat din unitate și, prin înșelăciune, a făcut rost în or. Veilear de un costum civil, intenționând să treacă granița de partea armatei americane. Însă, la 26 iulie 1946 a fost reținut lângă or. Faha.

3. Sentința a devenit irevocabilă prin neatacare.

4. La 03 decembrie 2020, Adjunctul Procurorului General, Mircea Roșioru, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea hotărârii menționate, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Popovschii Ivan.

Recurentul a invocat că Popovschii Ivan a fost condamnat pentru fapte neconfirmate în ședința de judecată, fiindu-i încălcat flagrant dreptul lui la un proces echitabil, cauza fiind examinată în lipsa unui apărător, deși participarea acestuia era obligatorie, ce constituie un viciu fundamental care a afectat sentința pronunțată.

5. Judecând recursul nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General Adjunct în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

Sub acest aspect, se reține că instanța nominalizată a comis următoarea eroare de drept.

Conținutul sentinței contestate relevă că condamnatul nu a fost asistat de un apărător, învinuirea nu a fost prezentată și susținută de un acuzator de stat, iar instanța de judecată nu a supus analizei și aprecierii în coroborare declarațiile lui și probele administrate în dosarul respectiv, fondându-și, astfel, hotărârea de condamnare pe presupuneri.

Rezultă că instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, având dreptul să se apere însuși și fie asistată de un apărător, nefiind obligată să dovedească nevinovăția sa, iar concluziile despre vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiunii și sentința de condamnare nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Pe lângă aceasta, conform art. 3 lit. a), art. 5/2, 5/3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare pentru „*trădare de patrie*”. Ca rezultat al studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare, Procuratura Generală face recurs în anularea lor, care se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Împrejurările expuse denotă clar că erorile de drept comise de instanța judecătorească în cadrul judecării cauzei penale respective, adică sfidarea vădită a drepturilor și libertăților fundamentale ale condamnatului, constituie un viciu fundamental, care a afectat hotărârea atacată și dovedesc univoc că în speță existau circumstanțe care excludeau tragerea lui Popovschii Ivan la răspundere penală.

Totodată, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dacă există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, se adoptă hotărârea de încetare a procesului penal.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța admite recursul, casează total hotărârea atacată și dispune încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare de pe rol devine pasibil admiterii, cu casarea hotărârii contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental, cu dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

6. Conform art. 452, 453 alin. (1), 457, 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiu penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Mircea Roșioru, casează sentința Tribunalului Militar "21 Gvardeiskoi mehanizirovannoi divizii", URSS, din 26 august 1946, privind condamnarea lui Popovschii Ivan xxxxx, în baza art. 19-58-1-„b” Cod penal al RSFSR la 10 ani privațiune de libertate, cu decăderea ulterioară din drepturile prevăzute în art. 31 p. „a, b, v” Cod penal al RSFSR pentru 5 ani, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

Popovschii Ivan xxxxx este reabilitat în fața societății și reintegrat în drepturi. Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Burduh

Nicolae Craiu